

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Europos mokėjimo įsakymas

Europos mokėjimo įsakymas

Slovėnija

1 Ar numatyta mokėjimo įsakymo procedūra?

Slovėnijoje pripažįstamos toliau nurodytos dvi mokėjimo įsakymo procedūros:

– mokėjimo įsakymo procedūra, reglamentuojama Civilinio proceso įstatymo (slov. *Zakon o pravdnem postopku*, ZPP) 431–441 straipsniuose;

– vykdymo remiantis autentišku dokumentu (sąskaita, įsakomuoju vekseliu arba vekselio protestu, prie kurių pridedamos grąžinimo sąskaitos faktūros reikalavimui nustatyti, taip pat viešuoju dokumentu, atsakingo asmens patvirtintų apskaitos dokumentų išrašu, privačiu dokumentu, kurio autentiškumas patvirtintas, arba rašytiniu pareiškimu apie darbo pajamas) procedūra Liublianos apylinkės teisme (slov. *Okrajno sodišče v Ljubljani*), kai teismas, taikydamas automatizuotą procedūrą ir remdamasis autentišku dokumentu, kreditoriaus siūlymu per tris–keturias dienas išduoda vykdomąjį dokumentą, kuriuo:

skolininkas įpareigojamas sumokėti kreditoriaus reikalaujamą sumą (mokėjimo įsakymas arba vykdomojo dokumento kaltinamoji dalis);

leidžiama atlikti vykdymo veiksmus kreditoriaus reikalavime nurodyto skolininko turto atžvilgiu, jeigu skolininkas per aštuonias dienas nepateikia prieštaravimo sprendimui (leidimui atlikti vykdymo veiksmus);

skolininkas įpareigojamas sumokėti proceso išlaidas (žr. Reikalavimų vykdymo ir užtikrinimo įstatymo (slov. *Zakon o izvršbi in zavarovanju*, ZIZ) 23, 40c ir 41 straipsnius).

1.1 Procedūros taikymo sritis

Mokėjimo įsakymo procedūra yra speciali pagreitinta procedūra dėl priverstinio piniginių reikalavimų, kuriam suėjo terminas, įvykdymo, o šis reikalavimas grindžiamas dokumentu, kuriam pagal įstatymą suteikiama didesnė įrodomoji vertė (autentiškas dokumentas). Mokėjimo įsakymas išduodamas tiek vidaus, tiek tarpvalstybinėse bylose.

1.1.1 Kokių rūšių reikalavimams ši procedūra taikoma (pvz., tik piniginiams reikalavimams, tik iš sutarčių kylantiems reikalavimams ir t. t.)?

Reikalavimas, kuris yra mokėjimo įsakymo pagrindas, gali būti susijęs tik su pinigine atsakomybe (piniginis reikalavimas). Ieškinio dalyką gali sudaryti tik iš sutartinės arba nesutartinės atsakomybės kylantys ir formaliai patvirtinti reikalavimai. Viena išimtis – pranešimas apie komercinių patalpų nuomos sutarties nutraukimą ir vėlesnį patalpų atlaisvinimą; šiuo atveju išduodant mokėjimo įsakymą taikomos specialią procedūrą reglamentuojančios taisyklės. Ši išimtis nustatyta Komercinių pastatų ir patalpų įstatymo (slov. *Zakon o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih*) 29 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad, remdamasis nuomotojo pateiktu pranešimu dėl nuomos sutarties nutraukimo ir prašymu atlaisvinti komercinį pastatą arba komercines patalpas, teismas išduoda įsakymą atlaisvinti komercinį pastatą arba komercines patalpas, jeigu iš pranešimo apie nutraukiamą nuomos sutartį arba prašymo ir iš nuomos sutarties arba pirmiau nurodytame straipsnyje nurodytų įrodymų matyti, kad nuomotojas turi teisę nutraukti nuomos sutartį arba prašyti atlaisvinti komercinį pastatą arba komercines patalpas.

Mokėjimo įsakymo procedūros gali būti taikomos tik autentišku dokumentu grindžiamiems sutartiniais reikalavimams.

1.1.2 Ar yra nustatyta didžiausia reikalavimo suma?

Reikalavimo viršutinė riba nėra nustatyta.

1.1.3 Ar privaloma taikyti šią procedūrą?

Pagal Civilinio proceso įstatymo nuostatas teismas sprendimą dėl mokėjimo įsakymo išdavimo taip pat priima *ex officio*, jeigu ieškovas ieškinyje šiuo klausimu nepateikė prašymo, tačiau mokėjimo įsakymo išdavimo sąlygos buvo įvykdytos, t. y. ieškovas pareiškia įprastą ieškinį ir neprašo išduoti mokėjimo įsakymo. Todėl teismas privalo išduoti mokėjimo įsakymą (mokėjimo įsakymą išduoda teismo darbuotojas) ir tai nepriklauso nuo ieškovo pateikto reikalavimo, jeigu tenkinamos teisės aktuose nustatytos mokėjimo įsakymo išdavimo sąlygos.

Kreditorius gali pasirinkti, ar pateikti privalomo mokėjimo ieškinį ir siūlyti išduoti mokėjimo įsakymą pagal ZPP 431 straipsnį, ar pateikti elektroninį prašymą dėl vykdymo pagal ZIZ 41 straipsnį, kuriuo remdamasis centrinis teismas išduoda mokėjimo įsakymą, taikydamas automatizuotą procedūrą.

1.1.4 Ar galima taikyti procedūrą, jeigu atsakovas gyvena kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje šalyje?

Taip.

1.2 Kompetentingas teismas

Slovėnijoje jurisdikcija priimti sprendimą dėl prašymo išduoti mokėjimo įsakymą nustatoma taip pat, kaip ir pareiškiant kitus ieškinius; tai reiškia, kad jurisdikciją *ratione materiae* išduoti mokėjimo įsakymą turi apygardos teismai (slov. *okrožna sodišča*) ir apylinkės teismai (slov. *okrajna sodišča*). Jurisdikcija *ratione materiae* nustatoma atsižvelgiant į ginčo vertę (arba bylos pobūdį, pvz., komercinėse bylose). Apylinkės teismai turi jurisdikciją nagrinėti ginčus dėl turtinių reikalavimų, kai ginčo dalyko vertė neviršija 20 000 EUR. Apygardos teismai turi jurisdikciją nagrinėti ginčus dėl turtinių reikalavimų, kai ginčo dalyko vertė viršija 20 000 EUR. Jurisdikciją nagrinėti komercinės teisės bylas ir priimti jose sprendimus pirmąja instancija turi tik apygardos teismai. Komerciniai ginčai – tai tokie ginčai, kuriuose viena iš civilinės bylos šalių yra juridinis asmuo (įmonė, institucija, kolektyvinė organizacija). Komerciniai ginčai taip pat apima bylas, kuriose viena iš šalių yra valstybė arba kita savivaldos teisės turinti vietos bendruomenė, pvz., savivaldybė.

Pagal teritorinę jurisdikciją nustatoma, kuris jurisdikciją *ratione materiae* turintis teismas yra kompetentingas priimti sprendimą konkrečioje byloje. Bendroje teritorinės jurisdikcijos taisyklėje nustatyta, kad fiziniam arba juridiniam asmeniui ieškinyje turi būti pareiškiamas atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos arba juridinio asmens registruotos buveinės vietos teisme. Jeigu byla iškeliama prieš užsienio pilietį arba juridinį asmenį, bendrą teritorinę jurisdikciją turės fizinio asmens gyvenamosios vietos Slovėnijoje vietos arba juridinio asmens filialo vietos teismas. Slovėnijos teisėje taip pat galioja specialios teritorinės jurisdikcijos taisyklė, pagal kurią teritorinę jurisdikciją nustatoma atsižvelgiant į ginčo dalyką ir jo šalis.

Vykdymo remiantis autentišku dokumentu procedūrai, kurią taikant taip pat išduodami mokėjimo įsakymai, išimtinę jurisdikciją turi Liublianos apylinkės teismas.

Norėdami daugiau sužinoti šiuo klausimu žr. atsakymus skiltyje „Bylos iškėlimas teisme“.

1.3 Formos reikalavimai

Pagal ZPP 431 straipsnį mokėjimo įsakymo išdavimui taikomos dvi sąlygos: ieškinyje turi būti nurodytas piniginis reikalavimas, kuriam suėjo terminas, be to, būtina turėti autentišką dokumentą, kuriuo grindžiamas reikalavimas. Ieškinyje arba prašyme išduoti mokėjimo įsakymą privaloma nurodyti visą informaciją, kurios reikalaujama pareiškiant kiekvieną ieškinį, t. y. nurodyti teismo pavadinimą, šalių vardus, pavardes ir nuolatinę arba laikiną gyvenamąją vietą, teisiųjų

atstovų ar agentų vardus ir pavardes, konkretų prašymą, kuriame išdėstomas pagrindinis bylos dalykas ir šalutiniai reikalavimai, ieškovo prašymą pagrindžiančias faktines aplinkybes, šias faktines aplinkybes patvirtinančius įrodymus ir ginčo vertę, ir toks ieškinyš arba prašymas turi būti pasirašytas. Be to, prie ieškinių reikia pridėti autentišką dokumentą (originalą arba patvirtintą jo kopiją).

Autentišku dokumentu (ZIZ 41 straipsnis) grindžiamame vykdomajame dokumente išdėstyta mokėjimo įsakymo išdavimo sąlyga – prašymas dėl vykdymo remiantis autentišku dokumentu turi būti pateiktas elektroniniu būdu, turi būti sumokėtas žyminis mokestis ir prašyme dėl vykdymo remiantis autentišku dokumentu turi būti nurodyta:

kreditoriaus ir skolininko vardai ir pavardės, įskaitant jų identifikacinius duomenis (pvz., mokesčių mokėtojo identifikacinį numerį, asmens kodą arba gimimo datą);

autentiškas dokumentas;

skolininko mokėtina suma;

vykdymo priemonės ir dalykas;

kita reikiama informacija, priklausanti nuo vykdymo dalyko, kad būtų galima atlikti vykdymo veiksmus, ir

prašymas, kad teismas nurodytų skolininkui per aštuonias dienas, o jeigu ginčas kilo dėl įsakomojo vekselio arba čekio – per tris dienas nuo įsakymo įteikimo sumokėti nurodytą sumą, įskaitant atitinkamas išlaidas.

1.3.1 Ar privaloma naudoti standartinę formą? (Jeigu taip, kur tą formą galima gauti?)

Pagal ZPP 431 straipsnį Slovėnijoje nereikalaujama pateikti prašymo išduoti mokėjimo įsakymą naudojant standartinę formą; tiesą sakant, tokia forma nėra nustatyta. Prašyme būtina nurodyti informaciją, kurią reikalaujama pateikti pagal įstatymą, kaip aprašyta atsakyme į 1.3 klausimą (būtinieji ieškinių elementai). Kai turi būti priimama rezoliucija dėl vykdymo remiantis patikimu dokumentu (ZIZ 41 straipsnis), kurioje nurodytas mokėjimo įsakymas, prašymas turi būti pateikiamas standartinė forma (ZIZ 29 straipsnio 2 dalis, Vykdymo proceso formų ir rūšių ir automatizuoto vykdymo proceso taisyklės) ir elektroniniu būdu (<https://evlozisce.sodisce.si/esodstvo/index.html>) arba raštu.

1.3.2 Ar būtina turėti advokatą?

Mokėjimo įsakymo išdavimo proceso metu šalims neprivalo atstovauti advokatas (to nereikalaujama nei ZPP 431 straipsnyje, nei ZIZ 41 straipsnyje nurodytame procese).

1.3.3 Kaip išsamiai reikia aprašyti reikalavimo pagrindą?

Pagal ZPP 431 straipsnį ieškinyje dėl privalomo mokėjimo būtina nurodyti skolos pagrindą ir sumą, taip pat įrodymus, leidžiančius nustatyti ieškinyje pateiktų reikalavimų teisingumą; ieškinyje taip pat reikia nurodyti sumą, valiutą ir datą, kurią turėjo būti įvykdyti piniginiai reikalavimai. Jeigu prašoma sumokėti palūkanas, jos taip pat turi būti tiksliai nurodytos (palūkanų norma ir laikotarpis, už kurį jas prašoma sumokėti). Reikalavimo įvykdymo data turi būti aiškiai nurodyta ir autentiškame dokumente.

Jei vykdytas grindžiamas autentišku dokumentu, reikalavimas neturi būti papildomai pagrįstas; pakanka nurodyti autentišką dokumentą (ZIZ 41 straipsnis).

1.3.4 Ar reikia pateikti rašytinius įrodymus, pagrindžiančius reikalavimą? Jeigu taip, kokie dokumentai priimtini kaip įrodymai?

Taip, prie ieškinių arba prašymo išduoti mokėjimo įsakymą reikia pridėti autentiško dokumento originalą arba patvirtintą kopiją. Komerciniame ginče išduodant mokėjimo įsakymą nereikalaujama pridėti autentiško dokumento originalo arba jo kopijos. Pakanka, kad šio dokumento kopiją patvirtintų tokia teisė turintis juridinio asmens organas.

Autentiškas dokumentas yra toks, kuris neturi vykdomojo dokumento požymių, bet jame išreiškiama didelė tikimybė, kad reikalavimo iš tikrųjų esama. Dokumentas yra autentiškas, jeigu jam toks statusas suteikiamas pagal Civilinio proceso įstatymą arba kitą įstatymą. Civilinio proceso įstatyme nustatyta, kad autentiški dokumentai yra: vieši dokumentai, privatūs dokumentai, kuriuose esantį skolininko parašą gali autentifikuoti atitinkamus autentifikavimo įgaliojimus turinti įstaiga, įsakomieji vekseliai ir čekiai, vekseliai su teise pareikšti prieštaravimą ir gražinimo sąskaitos faktūros, jeigu šie dokumentai yra reikalingi reikalavimo kilmei nustatyti, autentiškų apskaitos knygų išrašai, sąskaitos faktūros ir dokumentai, kuriems pagal specialias reglamentavimo nuostatas suteikiamas viešo dokumento pobūdis. Užsienio dokumentas, kuris atitinka naudojimo Slovėnijoje sąlygas, taip pat gali būti laikomas autentišku dokumentu.

Išimtis: nepateikus autentiško dokumento, teismas išduoda mokėjimo įsakymą atsakovui, kai ieškinyš yra susijęs su piniginiu reikalavimu, kuriam suėjo terminas ir kuris neviršija 2 000 EUR, o ieškinyje yra nurodoma skolos pagrindas, dydis ir įrodymai, leidžiantys nustatyti ieškinyje pateiktų reikalavimų teisingumą; vis dėlto ši išimtis netaikoma komerciniuose ginčiuose (ZPP 494 straipsnis).

Jei vykdymo procedūra pagrįsta autentišku dokumentu ir išduotas mokėjimo įsakymas, faktiškai autentiško dokumento pateikti neįmanoma (nes informacinė sistema to neleidžia); tačiau pakanka deklaracijos, kad autentiško dokumento esama (ZIZ 41 straipsnis).

1.4 Prašymo atmetimas

Teismas atmes prašymą išduoti mokėjimo įsakymą, jeigu nebus tenkinamos jo išdavimo sąlygos, t. y. turi būti suėjęs mokėjimo reikalavimo įvykdymo terminas ir prašymas turi būti pagrįstas autentišku dokumentu, iš kurio kildinamas reikalavimas.

Jeigu teismas neatmeta prašymo išduoti mokėjimo įsakymą, jis bylą toliau nagrinėja kaip ieškinį.

Liublianos apylinkės teismas atmeta prašymą dėl vykdymo, pagrįsto autentišku dokumentu, jeigu reikalavimo įvykdymo terminas nėra suėjęs arba jeigu atsakovas yra bankrutavęs.

1.5 Apskundimas

Sprendimas, kuriuo atmetamas prašymas išduoti mokėjimo įsakymą, neskundžiamas; ieškovas taip pat negali ginčyti šio sprendimo apskūsdamas teismo sprendimą.

Atsakovas gali pasinaudoti teisių gynimo priemone, t. y. pateikti prieštaravimą dėl mokėjimo įsakymo. Prieštaravimas turi būti pateikiamas per aštuonias dienas nuo mokėjimo įsakymo įteikimo atsakovui (per tris dienas, jeigu ginčai yra susiję su įsakomaisiais vekseliais ir čekiais). Prieštaravimas turi būti pagrįstas, priešingu atveju jis bus laikomas neturintiu pagrindų. Dėl sprendimo, kuriuo teismas išsprendžia pareikšto prieštaravimo klausimą, galima paduoti skundą.

Jeigu atsakovas ginčija tik sprendimo dėl mokėjimo įsakymo išlaidų dalį, šią sprendimo dalį galima ginčyti tik sprendimą apskundžiant.

Ieškovas per aštuonias dienas gali apskūsti Liublianos apylinkės teismo sprendimą, kuriuo atmetamas prašymas dėl vykdymo, pagrįsto autentišku dokumentu; apeliacinį skundą nagrinėja Liublianos aukštesnysis teismas.

1.6 Prieštaravimas

Atsakovas gali pareikšti prieštaravimą dėl ieškovo reikalavimo. Prieštaravimas turi būti pagrįstas. Prieštaravime reikia nurodyti faktines aplinkybes, kuriomis jis grindžiamas, ir pateikti įrodymus, priešingu atveju prieštaravimas laikomas nepagrįstu (ZPP 435 straipsnio 2 dalis). Todėl atsakovas prieštaravime turi nurodyti teisiškai reikšmingas faktines aplinkybes, t. y. faktines aplinkybes, kuriomis remiantis būtų galima atmesti reikalavimą (jeigu būtų įrodytas jų teisingumas). Šios faktinės aplinkybės turi būti konkrečios ir tikslios.

Dėl Liublianos apylinkės teismo sprendimo, kuriuo patenkinamas prašymas dėl vykdymo, pagrįsto autentišku dokumentu, ir išduodamas autentišku dokumentu pagrįstas vykdomasis dokumentas, per aštuonias dienas gali būti pateikiamas prieštaravimas. Prieštaravimas turi būti pagrįstas. Prieštaravimas

laikomas pagrįstu, kai skolininkas yra nurodęs faktines aplinkybes, kuriomis remiantis ieškovo reikalavimą būtų galima atmesti (pvz., tai, kad skola buvo sumokėta), ir yra pateikęs įrodymus, kuriais pagrindžiamos prieštaravime nurodytos faktinės aplinkybės (ZIZ 61 straipsnis). Dėl prieštaravimo sprendžia Liublianos apylinkės teismas.

1.7 Prieštaravimo pasekmės

Jeigu teismas neatsisako nagrinėti atsakovo prieštaravimo dėl to, kad jis buvo pateiktas per vėlai arba buvo neišsamus ir neteisėtas, arba jo neatmeta, teismas toliau nagrinėja ieškinį.

Jeigu atsakovas pateikia pagrįstą prieštaravimą, teismas priima nutartį, kuria panaikinamas mokėjimo įsakymas, ir po to, kai nutartis tampa galutinė, toliau nagrinėja pagrindinį klausimą.

Pirmajame pagrindiniame bylos nagrinėjimo posėdyje šalys gali nurodyti naujas faktines aplinkybes ir pateikti naujus įrodymus, o atsakovas taip pat gali pateikti naujus prieštaravimus dėl ginčijamos mokėjimo įsakymo dalies.

Jeigu Liublianos apylinkės teismas patenkina prieštaravimą dėl autentišku dokumentu grindžiamo vykdomojo dokumento, teismas panaikina vykdomojo dokumento dalį, kuria leidžiama atlikti vykdomo veiksmus ir nurodomas vykdytojas bei atliekami vykdomo veiksmai (t. y. teismas nepanaikina mokėjimo įsakymo, o nusprendžia, ar mokėjimo įsakymas turi likti galioti, ar jis turi būti panaikinamas vėlesniu sprendimu). Tada teismas toliau vykdo procesą kaip ir prieštaravimo dėl mokėjimo įsakymo atveju; jeigu teismas neturi jurisdikcijos, jis paskelbia, kad nėra kompetentingas, ir byla perduodama kompetentingam teismui. Tai darydamas teismas atsižvelgia į susitarimą dėl teritorinės jurisdikcijos, jeigu kreditorius prašyme dėl vykdomo šiuo susitarimu rėmėsi ir jį nurodė arba jeigu skolininkas juo rėmėsi prieštaravime dėl vykdomojo dokumento ir jį pateikė teismui. Prašymas dėl vykdomo, pagrįsto autentišku dokumentu, kuris buvo pagrindas išduoti vėliau panaikintą vykdomąjį dokumentą, laikomas ieškiniu civiliniame procese (ZIZ 62 straipsnis).

1.8 Prieštaravimo nepareiškimo pasekmės

Jei kita šalis nepateikia prieštaravimo arba skundo, sprendimas arba mokėjimo įsakymas tampa galutinis ir vykdytinas.

Jeigu skolininkas per aštuonias dienas nepateikia prieštaravimo dėl autentišku dokumentu grindžiamo vykdomojo dokumento, autentišku dokumentu grindžiamas vykdomasis dokumentas tampa galutinis ir vykdytinas (tai taikoma ir mokėjimo įsakymui), o kreditoriaus reikalavimas vykdomas ieškovo prašyme dėl vykdomo nurodytų skolininko daiktų, į kuriuos nukreipiamas išieškojimas, atžvilgiu.

1.8.1 Kokius veiksmus reikia atlikti norint gauti vykdytiną sprendimą?

Ieškovas privalo konkrečiai paprašyti teismo išduoti vykdomo pažymėjimą. Teismo sprendimas yra vykdytinas, jeigu jis tampa galutinis ir jeigu suėjo terminas, per kurį įsipareigojimai turėjo būti įvykdyti savanoriškai (Reikalavimų vykdomo ir užtikrinimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalis).

Liublianos apylinkės teismas *ex officio* išduoda autentišku dokumentu grindžiamo vykdomojo dokumento galutinumo ir vykdomumo pažymėjimą ir nusiunčia jį kreditoriui ir (kartu su vykdomuoju dokumentu) visiems už vykdomojo dokumento vykdomą atsakingiems subjektams (vykdytojui, bankui, darbdaviui ir kt.).

1.8.2 Ar šis sprendimas yra galutinis, ar atsakovas gali jį apskųsti?

Mokėjimo įsakymas, dėl kurio nepateiktas joks prieštaravimas arba tokį prieštaravimą atsisakyta nagrinėti ar jis yra atmestas, tampa galutinis ir negali būti toliau ginčijamas paduodant skundą.

Galutinį mokėjimo įsakymą galima ginčyti pasinaudojant išimtinėmis teisių gynimo priemonėmis.

Galutinį mokėjimo įsakymą, grindžiamą autentišku dokumentu, kuriame nurodytas mokėjimo įsakymas, galima ginčyti pasinaudojant išimtinėmis teisių gynimo priemonėmis (prašymais atnaujinti bylos nagrinėjimą ir skundais dėl teisės aspektų, ZIZ 10 straipsnis).

Susijusios nuorodos

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?sop=1998-01-2303>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1212>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO320>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

Paskutinis naujinimas: 14/01/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.